



Una vegada finalitzada la còpula, el mascle generalment no abandona la femella fins que porta a terme la posta dels ous sobre la làmina d'aigua (la majoria d'anisòpters), o a dins de teixits vegetals pròxims mitjançant una petita incisió (zigòpters i Fam. Aeshnidae).

Bioindicadors del medi L'estudi dels odonats

El fet de ser espècies actives durant el dia i fàcilment observables fa que els odonats, tal com passa amb les papallones, permetin evidenciar canvis o alteracions en el medi on viuen, considerant-se un agent útil i recomanable en el monitoratge ambiental. Són, per tant, uns excel·lents bioindicadors.

La seva importància recau en el fet que el seu cicle biològic es troba sempre lligat a l'aigua la qual cosa reflecteix canvis en la salut dels ecosistemes aquàtics molt més ràpid que altres organismes, podent avaluar l'estat d'aquests abans que es vegin funcionalment compromesos. La seva presència o absència en una zona humida concreta pot esdevenir un indicador de la qualitat de l'aigua, mentre que els canvis en la distribució

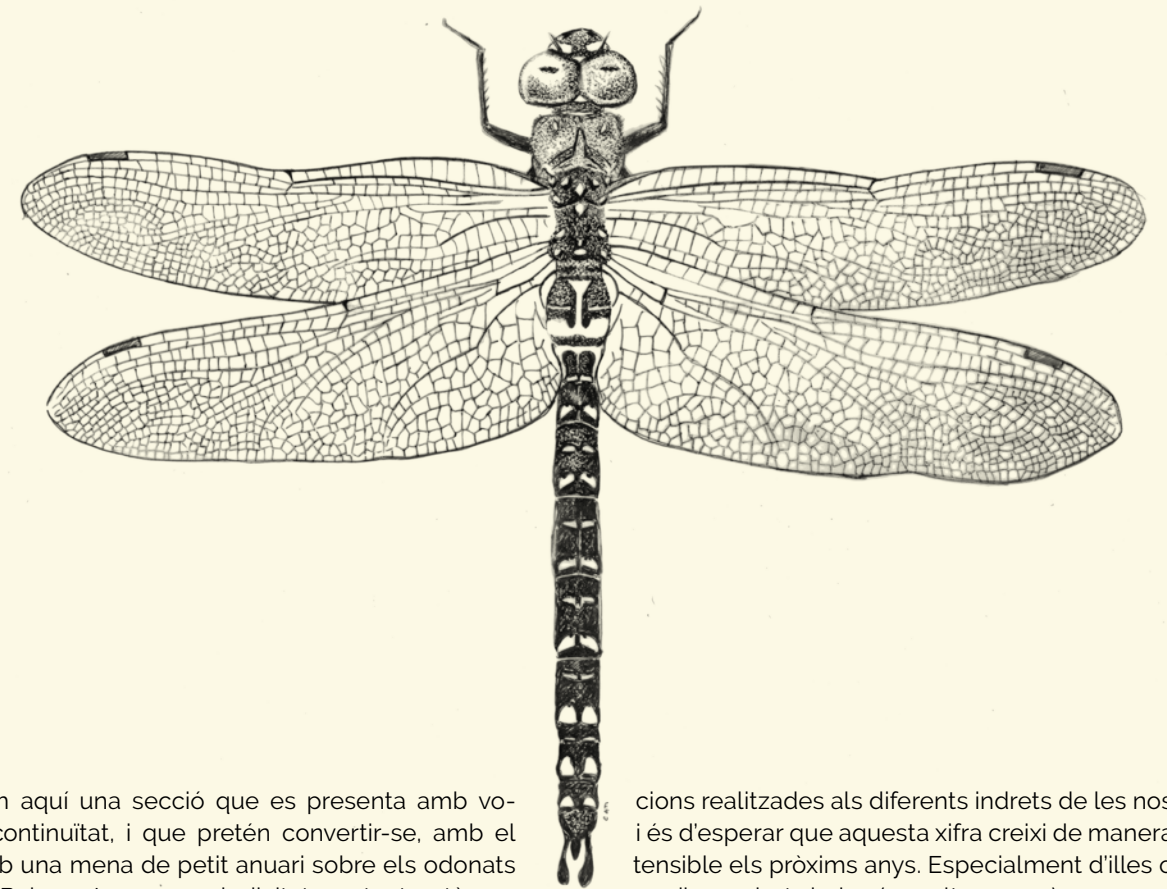
poblacional de les espècies són associats al canvi climàtic i al cicle de les pluges.

Els escassos treballs publicats sobre la fauna d'odonats a les Illes Balears contenen dades molt rellevants. Es té constància de les espècies presents a les illes, però poc o gens es coneix sobre la seva distribució. S'espera que l'interès suscitat en alguns naturalistes per aquest i altres grups animals permeti de cara al futur l'obtenció de dades útils que afavoreixin el coneixement d'aquest ordre i, per tant, la millor gestió ambiental per a la conservació de les diferents espècies.

Còpula d'*Ischnura elegans* (Zygoptera). Posicionats en forma de cor, el mascle (a dalt) sosté la femella (a baix) pel protòrax mentre es produeix la còpula. S'Albufera des Grau. Marina Tysoe.

OBSERVACIONS D'ODONATS A LES ILLES BALEARS 2019

Coordinen Marina Tysoe i Maties Rebassa



Començam aquí una secció que es presenta amb vocació de continuïtat, i que pretén convertir-se, amb el temps, amb una mena de petit anuari sobre els odonats de les Illes Balears. La seva periodicitat, per tant, està previst que sigui anual. En aquest primer número, les dades que es mostren corresponen totes elles a l'any 2019.

Els odonats són uns insectes atractius, hemimetàbols (de metamorfosi senzilla o incompleta), i de distribució gairebé mundial però amb molta més diversitat i abundància als tròpics. S'han descrit més de 5.700 espècies diferents.

A les Balears les espècies citades (o, millor dit, les que compten amb dades que es podrien considerar com a fiables) són 24. 10 d'elles corresponen al grup dels anomenats "cavallets del dimoni" (subordre dels Zigòpters) i la resta a les vertaderes libèl·lules (subordre dels Anisòpters).

Resulta evident que l'observació dels odonats s'està popularitzant. Si bé fins fa poc era considerada una activitat exclusiva de grans especialistes en aquest grup d'insectes, els darrers anys tant l'observació dels seus comportaments com la seva fotografia s'han anat estenent entre un cada cop major nombre d'aficionats.

Per a aquest primer número s'ha comptat amb la col·laboració de 37 persones, que han subministrat fotografies o observa-

cions realitzades als diferents indrets de les nostres Illes, i és d'esperar que aquesta xifra creixi de manera molt ostensible els pròxims anys. Especialment d'il·les on el 2019 no s'han rebut dades (o molt poques), com per exemple Eivissa o Formentera. Aquest primer número compta, per tant, amb una informació possiblement encara parcial, tant a l'àmbit territorial com específic, però no per això menys interessant. De les 24 espècies observables en algun moment de l'any a alguna de les nostres Illes, s'han rebut dades de 20. No ens queda més que agrair totes les col·laboracions rebudes!

Status

Els símbols emprats són els següents, per a cada illa:

R (Rara). Espècie amb cites històriques molt puntuals, poc esperable a dia d'avui.

E (Escassa). Que s'observa en poca quantitat, en intervals de temps més o menys llunyans.

F (Freqüent). Que s'observa en poca quantitat, en intervals de temps curts.

C (Comú). Que s'observa sovint.

A (Abundant). Que s'observa en grans nombres, essent fàcil de trobar sense cercar-la.

Es (Esperable). Espècie no citada, esperable per la biologia de l'espècie o per característiques de l'illa.

NC (No citada). Espècie no citada.

Fes arribar les teves observacions de manera anual a odonatabalear@gmail.com. Contacta amb nosaltres per a més informació.

LLISTAT D'ESPÈCIES OBSERVADES

Subordre **Zygoptera**

Fam. **Calopterygidae**

Calopteryx haemorrhoidalis
(Vander Linden, 1825)

E (Ma), C (Me), NC (Ei), NC (Fo)

Menorca

2 de juny. 1 exemplar mascle a Son Bou (Mari Carmen Pons).

15 de juny. 1 exemplar a Sant Antoni de Ruma (Òscar Garcia).

26 d'agost. 2 mascles i 1 femella a Son Bou, a la vegetació de vorera de camí dins zona boscosa (Marina Tysoe). Vegeu foto 1.

30 d'agost. S'observa de nou 1 exemplar a Sant Antoni de Ruma (Òscar Garcia).

Fam. **Lestidae**

Lestes barbarus (Fabricius, 1798)

R (Ma), E (Me), NC (Ei), NC (Fo)

No s'han rebut cites d'aquesta espècie.

Chalcolestes viridis
(Vander Linden, 1825)

F (Ma), F (Me), E (Ei), Es (Fo)

Mallorca

18 de setembre a 16 d'octubre. Entre aquestes dates s'observa a la bassa de Can Figuera (depuradora de Binissalem). El 18 de setembre s'observa 1 femella, el 22 de setembre 2 mascles i 2 femelles (amb còpules), el 25 de setembre 3 exemplars i el 16 d'octubre 1 exemplar. Sempre posats a vegetació arbustiva o arbòria (Maties Rebassa). Vegeu fotografia 2.

29 d'octubre. 2 exemplars són observats a Fornalutx (Jan Soors, observation.org).

Menorca

28 de juny. Alaior. S'observa al camí de cavalls a Talis (Marina Tysoe).

2 d'agost. 1 exemplar a Sant Antoni de Ruma (Òscar Garcia).

Sympecma fusca
(Vander Linden, 1825)

F (Ma), F (Me), Es (Ei), Es (Fo)

Menorca

30 de juny. Maó. 1 exemplar a l'Albufera des Grau (Òscar Garcia).

6 de juliol. Ciutadella. 1 exemplar a Alforí de Dalt (Òscar Garcia).

29 d'agost. Alaior. Turmaden des Capità, 1 exemplar (Òscar Garcia).



2 *Chalcolestes viridis* femella. Can Figuera (depuradora de Binissalem), setembre de 2019. Maties Rebassa.

Fam. **Coenagrionidae**

Ceriagrion tenellum
(Villers, 1789)

C (Ma), C (Me), F (Ei), NC (Fo)

Mallorca

20 i 26 de juliol. Muro. 1 mascle a s'Albufera, a la zona d'es Ras (Kees De Vries, observation.org; Maties Rebassa). Vegeu foto 3.

23 de setembre. Muro. 1 femella a s'Albufera, a la zona de Ses Puntes (Maties Rebassa).

25 de setembre. Binissalem. 1 exemplar a Can Figuera, depuradora de Binissalem (Maties Rebassa).

Coenagrion caerulescens
(Fonscolombe, 1838)

Es (Ma), E (Me), NC (Ei), NC (Fo)

No s'han rebut cites d'aquesta espècie.

Coenagrion scitulum
(Rambur, 1842)

E (Ma), E (Me), NC (Ei), NC (Fo)

No s'han rebut cites d'aquesta espècie.



3 *Ceriagrion tenellum* mascle. S'Albufera de Mallorca, juliol de 2019. Maties Rebassa.



1 *Calopteryx haemorrhoidalis*. Son Bou, 26 d'agost de 2019. Marina Tysoe.

Erythromma lindenii

(Selys, 1840)

E (Ma), C (Me), Es (Ei), Es (Fo)

Mallorca

20 de juny. Muro. 3 mascles observats a s'Albufera, des del pont de sa Roca (Stewart Betts).

Erythromma viridulum (Charpentier, 1840)

F (Ma), Es (Me), NC (Ei), NC (Fo)

Mallorca

20 de juny. Muro. Observada a s'Albufera de Mallorca, des del pont de sa Roca. 6 mascles sobrevolant el canal, ple de macròfits submergits (Stewart Betts).

23 de juny. Alcúdia. 20 exemplars sobrevolant la vegetació submergida de la llacuna situada més al sud de Maristany (Stewart Betts).

18 de juliol. Cas Caparó (Petra). 1 mascle més 1 tàndem (Adrián R. Simoni). Vegeu foto 4.

15 d'agost a 29 de setembre. Basses de Son Nuviet (Petra). Més de 25 exemplars el 15 d'agost, amb nombroses còpules i ovoposicions. Més de 30 exemplars el 3 de setembre, amb nombroses còpules. Més de 10 exemplars el 29 de setembre (Maties Rebassa).

16 de setembre. Muro. 6 exemplars a s'Albufera de Mallorca, al camí dels Polls (Maties Rebassa).

3 d'octubre. Sa Pobla. 4 exemplars a la llacuna des Forcadet, a s'Albufera de Mallorca. S'observen ovoposicions (Maties Rebassa).

6 d'octubre. Sa Pobla. 1 exemplar al Forcadet, a s'Albufera de Mallorca (Marina Tysoe).

Ischnura elegans (Vander Linden, 1820)

A (Ma), A (Me), A (Ei), F (Fo)

Mallorca

1 de maig. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 femella (Arno Niehof, Daan van Werven, observation.org).

5 de maig a 10 de juny. Cas Caparó (Petra). El 5 de maig s'observa una femella amb coloració tipus A atacant a una altra femella teneral. El 3 de juny es veu el primer mascle adult, madurant a coloració tipus C (Adrián R. Simoni).

20 de juny. Muro. S'Albufera de Mallorca, 4 exemplars mascles observats des del pont de sa Roca, a la vegetació de la vorera del canal (Stewart Betts).

24 de juliol. Muro. 8 exemplars al camí dels Polls de s'Albufera de Mallorca, inclosos alguns tenerals (Maties Re-

bassa).

30 de juliol a 22 de setembre. Observat a la depuradora de Binissalem (bassa de Can Figuera), amb màxims de més de 30 exemplars el dia 13 d'agost. Majoria de mascles (Maties Rebassa).

2 a 6 d'agost. S'Albufera de Mallorca. Diversos exemplars (Remco Hofland, observation.org; Marina Tysoe), inclosa una larva al Forcadet (Sa Pobla) el dia 6 (Marina Tysoe).

11 de setembre. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 exemplar (Karina Samin, observation.org).

24 de setembre. Sa Pobla. 3 exemplars al Forcadet, Albufera de Mallorca (Maties Rebassa).

13 de novembre. Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. Identificades 4 larves al Forcadet (Marina Tysoe). Vegeu foto 5.

Menorca

30 de juny i 27 de juliol. Maó. 1 exemplar a s'Albufera des Grau (Òscar Garcia). Vegeu foto 6.

29 d'agost a 5 de setembre. Maó. 1 exemplar a l'aeroport (Òscar Garcia).

16 de setembre. 4 mascles a son Bou, Alaïor (Joan Florit).

18 de setembre. Maó. Bastants exemplars a s'Albufera des Grau (Roman Piris i Gala Lligoña).



5 Ischnura elegans. Larves. S'Albufera de Mallorca, 13 de novembre de 2019. Marina Tysoe.



4 Erythromma viridulum. Mascle. Cas Caparó (Petra), 18 de juliol de 2019. Adrián R. Simoni.



6 Ischnura elegans. S'Albufera des Grau, 27 de juliol de 2019. Òscar Garcia.

Subordre **Anisoptera**

Fam. **Aeshnidae**

Aeshna affinis

(Vander Linden, 1820)

E (Ma), E (Me), Es (Ei), Es (Fo)

No s'han rebut cites d'aquesta espècie.

Aeshna isoceles

(Müller, 1767)

F (Ma), C (Me), E (Ei), NC (Fo)

Mallorca

15 de maig. Muro, s'Albufera de Mallorca. 20 exemplars (Briggite Ghilain, observation.org).

18 a 20 de juny. Muro, s'Albufera de Mallorca. 1 mascle a Amarador el dia 18 i varis exemplars al camí dels Polls dia 20 (Stewart Betts).

18 de setembre. Bassa de Can Figuera (depuradora de Binissalem). 1 exemplar (Maties Rebassa).

Aeshna mixta

(Latreille, 1805)

A (Ma), A (Me), C (Ei), C (Fo)

Mallorca

25 de setembre. 1 exemplar al camí dels Polls, s'Albufera de Mallorca, Muro. Altres 2 exemplars a la bassa de Can Figuera, depuradora de Binissalem (Maties Rebassa).

27 de setembre. Almenys 6 exemplars a s'Albufera de Mallorca, Muro, en un recorregut que va d'Amarador a Forcadet (Maties Rebassa).

16 d'octubre. 3 exemplars a la bassa de Can Figuera, depuradora de Binissalem (Maties Rebassa). Vegeu foto 7.

31 d'octubre. Muro, s'Albufera de Mallorca. 1 exemplar (Jan Soors, observation.org).

Anax ephippiger

(Burmeister, 1839)

F (Ma), Es (Me), Es (Ei), Es (Fo)

Mallorca

26 d'abril. 2 exemplars a s'Albufera de Mallorca, Muro (Johan Colman, observation.org).

1 de maig. 1 mascle a Pollença (Daan

van Werven, Arno Niehof, observation.org).

15 de maig. 1 mascle en vol a s'Albufera de Mallorca, Muro (Briggite Ghilain, observation.org).

11 a 30 de setembre. Muro i Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. Observada pràcticament a diari. Primera observació al camí de Ses Puntes, un mascle dia 11 de setembre (Michael Montier, Stewart Betts). Vegeu foto 8. Posteriorment s'observa també a Amarador, Colombars, camí des Sennyals, camí dels Polls, veles de Son Fornari i Forcadet, amb un màxim de 5 exemplars dia 27 de setembre (Maties Rebassa). Dia 30 de setembre s'observa una còpula al camí dels Polls (Maties Rebassa).

14 de setembre. 1 mascle és observat a Mortitx (Stewart Betts).

29 de setembre. Bunyola. 1 exemplar és vist sobrevolant una petita bassa a sa Comuna de Bunyola (Maties Rebassa i Joan Mateu).

4 d'octubre. 1 exemplar a s'Albufereta, dins el terme d'Alcúdia (Maties Rebassa).

12 d'octubre. 2 mascles són observats al Cap de Ses Salines. Ses Salines (Michael Montier i Stewart Betts).

30 d'octubre. S'Albufera de Mallorca.



8 *Anax ephippiger*. S'Albufera de Mallorca, 11 de setembre de 2019. Stewart Betts.



9 *Anax imperator*. S'Albufera de Mallorca, 26 d'abril de 2019. Johan Colman.

Mascle i femella copulant (Jan Soors, observation.org).

6 de novembre. 1 femella adulta a Felanitx (Mirella Zeeders).

Cabrera

16 de juliol. Es veu 1 exemplar adult alimentant-se a Cabrera (Kees De Vries, observation.org).

18 d'octubre. Fins a 5 exemplars són observats a Cabrera Gran (Maties Rebassa).

Anax imperator

(Leach, 1815)

C (Ma), C (Me), E (Ei), Es (Fo)

Mallorca

26 d'abril. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 mascle (Johan Colman, observation.org). Vegeu foto 9.

5 de maig. 1 exemplar a Cas Caparó (Petra). (Adrián R. Simoni).

19 de juny. Mortitx, 2 mascles a l'embassament petit (Stewart Betts). El 14 de setembre es torna a veure 1 mascle (Stewart Betts).

20 de juny. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 exemplar a sa Roca (Stewart Betts).

29 de juny. Bunyola, 1 exemplar a sa Comuna (Maties Rebassa).

15 de juliol. Escorca. Observat 1 exemplar alimentant-se a la part alta d'un puig (Kees De Vries, observation.org).

15 d'agost. Almenys 5 exemplars a les basses de Son Nuviet, Petra (Maties Rebassa).

27 d'agost. Campanet. 2 exemplars patrullant damunt el safareig d'un agroturisme (Adrián R. Simoni).

8 de setembre a 31 d'octubre. Binissalem, bassa de Can Figuera (depuradora de Binissalem). Màxim de, almenys, 4 exemplars entre els dies 19 i 22 de setembre (Maties Rebassa).

19 de setembre. Escorca. 1 mascle al torrentó darrera la presa de l'embassament de Cúber (Maties Rebassa).

30 d'octubre. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 exemplar (Jan Soors, observation.org).



7 *Aeshna mixta*. Bassa de Can Figuera (Binissalem), octubre de 2019. Maties Rebassa.

Anax parthenope

(Selys, 1839)

C (Ma), C (Me), F (Ei), Es (Fo)

Mallorca

27 i 28 d'abril. Escorca. Observat 1 exemplar (Daan van Werven; Johan Colman, observation.org).

1 de maig. Pollença. 1 mascle (Arno Niehof, observation.org).

4 de maig. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 mascle (Johan Colman, observation.org).

19 de juny. Mortitx. 3 mascles a l'embassament petit (Stewart Betts).

20 de juny. Muro. S'Albufera de Mallorca. Diversos exemplars a Sa Roca i als voltants del Gran Canal (Stewart Betts).

23 de juny. Alcúdia. A Maristany, almenys 6 parelles ovopositant, i altres exemplars solitaris (Stewart Betts).

24 de juliol. Palma. 1 femella (Sven Balkenburg, observation.org).

30 de juliol a 22 de setembre. Binissalem. Bassa de Can Figuera (depuradora de Binissalem), observats entre 2 i més de 10 exemplars. Còpules durant tot aquest període (Maties Rebassa).



10 *Anax parthenope*. Santa Eulària del Riu. Wim Veldhuis.



11 *Crocothemis erythraea*. Campanet, 28 d'agost. Adrià R. Simoni.

3 de setembre. Bassa de Son Nuviè. Petra. Almenys 10 exemplars, amb algunes còpules i ovoposicions (Maties Rebassa).

9 de setembre. Es veuen 2 mascles posats al terrat d'una casa al mig del poble del Port de Pollença (Stewart Betts).

10 de setembre. Maria de la Salut. 1 femella (Isabelle Bossuyt, Marc De Ceuninck, observation.org).

11 de setembre. S'Albufereta. Mascle i femella copulant (Isabelle Bossuyt, Guido Rappé, observation.org).

12 i 15 de setembre. Muro. S'Albufera de Mallorca. Almenys 2 parelles ovopositant, i un mascle d'aspecte estrany el dia 12 (Stewart Betts), i més de 12 exemplars el dia 15 (Maties Rebassa).

15 de setembre. Santa Margalida. Son Real. 1 mascle atrapat a la teranyina d'una aranya (Stewart Betts).

Cabrera

16 de juliol. Cabrera. 1 mascle (Kees De Vries, observation.org).

Eivissa

24 de setembre. 1 exemplar a Santa Eulària del Riu, alimentant-se (Wim Veldhuis, observation.org). Vegeu foto 10.

Fam. **Libellulidae**

Crocothemis erythraea

(Brullé, 1832)

A (Ma), A (Me), A (Ei), A (Fo)

Mallorca

26 d'abril. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 mascle (Johan Colman, observation.org).

3 de juny. Cas Caparó (Petra). 1 femella (Adrià R. Simoni).

19 de juny. Mortitx. 1 mascle territorial a l'embassament petit (Stewart Betts).

20 de juny. Muro i Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. 4 mascles a sa Roca i al Forcadet (Stewart Betts). El 24 de juliol, 2 mascles al camí dels Polls (Maties Rebassa).

23 de juny. Alcúdia. 2 mascles a Maristany (Stewart Betts).

3 d'agost. Costitx. 2 mascles, 1 madur i 1 teneral, a una petita bassa als afo-

res del poble (Maties Rebassa).

5 d'agost. Petra. Carretera Manacor-Petra. 1 exemplar menjant un papaió i després partint (Adrià R. Simoni).

6 d'agost. Sa Pobla, s'Albufera de Mallorca. 2 exemplars en tàndem (Marina Tysoe).

21 d'agost a 22 de setembre. Binissalem. Bassa de Can Figuera, depuradora de Binissalem. Entre 2 i més de 4 exemplars (Maties Rebassa).

27 i 28 d'agost. Campanet. Almenys 5 exemplars mascles al safareig d'un agroturisme. Dia 28 es troba un exemplar mort surant a l'aigua, possiblement conseqüència de les constants bregues entre els diferents mascles. Se'l mengen les xinxes d'aigua (Adrià R. Simoni). Vegeu foto 11.

3 de setembre. Basses de Son Nuviè (Petra). 4 exemplars (Maties Rebassa).

14 de setembre. Santa Margalida. 1 mascle a Son Real (Fons De Wispe-laere, Guido Rappé, observation.org).

15 de setembre. Santa Margalida. Son Real. 3 mascles a un dels abeuradors de la finca (Stewart Betts).

5 d'octubre. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 femella a Son Carbonell (Maties Rebassa).

Menorca

31 de juliol. Sant Antoni de Ruma. 1 exemplar (Òscar Garcia).

9 d'agost. Maó. S'Albufera des Grau. 1 exemplar acabat d'emergir (Joan Díaz).

3 d'octubre. Maó. Es Vergers. 1 femella vella (Joan Florit).

Orthetrum cancellatum

(Linnaeus, 1758)

A (Ma), A (Me), F (Ei), NC (Fo)

Mallorca

26 d'abril. 1 exemplar a s'Albufera de Mallorca, Muro (Johan Colman, observation.org).

18 de juny. Muro. S'Albufera de Mallorca. S'observen 3 mascles a Amador (Stewart Betts). El 20 de juny són 4 els mascles observats al camí dels Polls (Stewart Betts).

19 de juny. Mortitx. S'observen 3 mascles defensant territori a l'embassament petit (Stewart Betts).

23 de juny. Alcúdia. Maristany. Fins a 6 mascles observats des del camí d'accés (Stewart Betts).

29 de juny. Bunyola. 1 mascle a sa Comuna (Maties Rebassa).

4 de juliol. 1 mascle a s'Albufera de Mallorca (Adrià R. Simoni). Vegeu foto 12.

24 de juliol. Muro. S'Albufera de Mallorca. A Son Carbonell, 4 mascles i 1 femella (Maties Rebassa).

30 de juliol a 24 de setembre. Binissalem. Can Figuera (depuradora de Binissalem). 1 mascle i 1 femella en la primera data, i almenys 5 mascles en la darrera (Maties Rebassa).

12 a 23 de setembre. Muro. S'Albufera de Mallorca. Vàries cites, amb 5 exemplars al camí dels Polls (3 mascles i 2 femelles) dia 12 (Stewart Betts), i només 1 mascle dia 23 (Maties Rebassa).

Menorca

7 de maig. S'observa 1 femella a s'Albufera des Grau (Naima Montes). El 2 de juny s'observa 1 mascle a Menorca (Mari Carmen Pons).

9 d'agost. Maó. 1 exemplar a s'Albufera des Grau (Joan Díaz).



12 *Orthetrum cancellatum*. S'Albufera de Mallorca, 4 de juliol. Adrià R. Simoni.

Orthetrum coerulescens
(Fabricius, 1798)

A (Ma), A (Me), F (Ei), NC (Fo)

Mallorca

18 de juny. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 mascle territorial a la part sud del camí dels Polls (Michael Montier, Stewart Betts). Vegeu foto 13. Al mateix lloc es veu 1 femella el 27 de juliol (Maties Rebassa).

20 de juliol. 1 exemplar a s'Albufera de Mallorca (Kees De Vries, observation.org). El 2 d'agost s'hi veu un mascle (Remco Hofland, observation.org).

11 d'agost. Escorca. 1 mascle (Lex Peeters, observation.org).

29 d'agost. Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. 1 femella al Forcadet (Maties Rebassa).

19 de setembre. Escorca. 2 mascles territorials al torrentó darrera la presa

de l'embassament de Cúber (Maties Rebassa).

Menorca

19 de juliol. S'observa el mateix dia a Son Bou (Alaior), amb 1 mascle, i a Talis, amb 2 femelles (Joan Florit).

2 d'agost. 1 exemplar a Algaiarens, Ciutadella (Òscar Garcia).

Sympetrum fonscolombii
(Selys, 1840)

A (Ma), A (Me), A (Ei), A (Fo)

D'aquesta espècie és la que més cites s'han recollit. De totes elles s'han seleccionat les següents:

Mallorca

26 d'abril. 1 femella a s'Albufera de Mallorca, Muro (Johan Colman, observation.org).

27 d'abril. Pollença. 1 exemplar (Daan van Werven, observation.org).

18 de juny. Muro. S'Albufera de Mallorca. Varis exemplars a Amarador, tant mascles com femelles (Stewart Betts).

19 de juny. Mortitx (Escorca). Varis mascles defensant territori (Stewart Betts).

29 de juliol. Sòller. 1 exemplar (Remco Hofland, observation.org).

2 d'agost a 31 d'octubre. Binissalem, Can Figuera (depuradora de Binissalem). 3 mascles i 1 femella dia 2 d'agost, almenys 30 exemplars el 18 de setembre, amb nombroses còpules i ovoposicions, i mínim de 6 exemplars el 31 d'octubre (Maties Rebassa).

3 de setembre. Petra. Basses de Son Nuviet. Més de 30 exemplars, amb còpules (Maties Rebassa).

12 de setembre. Andratx. 2 exemplars mascles (Guido Rappé, observation.org).

14 de setembre. Escorca. Mortitx. Diferents granots s'alimenten dels exemplars que ovopositen a l'embassament petit (Stewart Betts).

29 de setembre. Bunyola. 2 exemplars a una petita bassa de sa Comuna (Maties Rebassa).

1 d'octubre. Palma. 1 exemplar al polígon de Son Morro (Adrián R. Simoni).

12 d'octubre. Ses Salines. Varis exemplars devora el Cap de Ses Salines (Stewart Betts).

28 d'octubre. Escorca. 2 exemplars a la Serra de Tramuntana (Jan Soors,

observation.org).

5 de novembre. Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. 2 exemplars al Forcadet (Maties Rebassa).

Cabrera

19 d'octubre. 1 exemplar a Cabrera (Maties Rebassa).

Menorca

26 de març. Primers exemplars observats a l'illa (Joan Florit).

20 de juliol. Ferreries. 1 exemplar (Nina Pons).

9 d'agost. Maó. 1 exemplar a s'Albufera des Grau (Joan Díaz).

26 d'agost. Alaior. 1 exemplar a Son Bou, al camí de Cavalls anant cap a Llucalari (Marina Tysoe, Ruth Tysoe).

13 de setembre. Centenars volant al camp de golf de Son Parc, Menorca (Roman Piris i Gala Lligoña).

17 a 26 de setembre. Menorca. Observada a diferents localitats: Forma Nou, Montefi, Son Morell Nou- Cala Morell, Son Catlar (Joan Florit). Vegeu foto 14.

30 de setembre. Maó. 1 exemplar a l'aeroport (Òscar Garcia).

Eivissa

24 i 25 de setembre. 1 mascle i 1 femella a Santa Eulària del Riu (Wim Veldhuis, observation.org).

Sympetrum striolatum (Charpentier, 1840)

A (Ma), A (Me), A (Ei), A (Fo)

Mallorca

26 d'abril. Muro, s'Albufera de Mallorca. 1 exemplar a s'Amarador (Johan Colman, observation.org).

22 de juny. Muro. 1 exemplar a la depuradora de s'Illot (Stewart Betts).

29 de setembre. Bunyola. Almenys 4 exemplars a una petita bassa de sa Comuna, amb còpules i ovoposicions. (Maties Rebassa i Joan Mateu). 1 mascle amb S8 molt negre.

3 d'octubre. Rafaubeig (Calvià). 2 femelles posades a les plantes costaneres (Maties Rebassa).

14 d'octubre. S'Albufera de Mallorca. 1 mascle i 1 femella (Adrián R. Simoni).

31 d'octubre. Almenys 4 exemplars a Can Figuera, depuradora de Binissalem (Maties Rebassa).



13 *Orthetrum coerulescens*. S'Albufera de Mallorca, 18 de juny. Michael Montier.



14 *Sympetrum fonscolombii*. Son Morell Nou, 19 de setembre de 2019. Joan Florit.



15 *Sympetrum meridionale*. Coves Noves, Fornells, 21 de juny. John Clark.

14 de novembre. Muro. 2 exemplars a s'Albufera, al camí dels Polls (Maties Rebassa).

Menorca

2 de juliol. Sant Vicens d'Alcaldús, 1 femella vella (Joan Florit).

2 d'agost. Biniaiet Vell. 2 femelles (Joan Florit).

Sympetrum meridionale (Selys, 1841)

E (Ma), C (Me), NC (Ei), NC (Fo)

Menorca

21 de juny. 1 exemplar a Coves Noves, Fornells, Es Mercadal (John Clark, observation.org). Vegeu foto 15.

22 d'agost. 1 mascle a Torreta Tramuntana (Joan Florit).

Trithemis annulata (Beauv, 1805)

F (Ma), NC (Me), NC (Ei), NC (Fo)

Mallorca

4 de juliol. Muro. S'Albufera de Mallorca. 1 femella (Adrián R. Simoni).

9 de juliol a 17 d'octubre. Cas Caparó (Petra). Mascles i femelles, amb màxim de 2 exemplars el mateix dia (Adrián R. Simoni). Vegeu foto 16.

24 de juliol. Muro. S'Albufera de Mallorca. Almenys 5 exemplars al camí des Senyals, amb majoria de mascles (Maties Rebassa).

30 de juliol a 31 d'octubre. Binissalem. Can Figuera (depuradora de Binissalem). Amb màxims de 8 exemplars el 18 i 22 de setembre (Maties Rebassa).

1 de setembre. S'Albufera de Mallorca. 1 mascle (Fons De Wispelaere, Guido Rappé, Isabelle Bossuyt, Karina Samyn, Marc De Ceuninck, Frank De Scheemaeker, observation.org).

3 de setembre. Petra. Basses de Son Nuviet. 4 exemplars, amb còpules (Maties Rebassa).

12 de setembre. Muro. S'Albufera de Mallorca. Fins a 3 mascles defensant territori a diferents indrets del camí dels Polls (Stewart Betts).

6 d'octubre. Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. 2 exemplars (Marina Tysoe).

5 de novembre. Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. 2 exemplars al Forcadet (Maties Rebassa).

Selysiothemis nigra (Vander Linden, 1825)

C (Ma), NC (Me), NC (Ei), NC (Fo)

Mallorca

18 de juny. Muro. S'Albufera de Mallorca. 2 mascles, 1 a Amarador i l'altre al camí dels Polls (Michael Montier, Stewart Betts).

3 i 18 de juliol. 1 mascle a cas Caparó, a Petra (Adrián R. Simoni). Vegeu foto 17.



16 *Trithemis annulata*. Manacor, 11 d'octubre. Adrián R. Simoni.



17 *Selysiothemis nigra*. Manacor, juliol de 2019. Adrián R. Simoni.

25 de juliol. Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. 2 mascles al Forcadet (Maties Rebassa). El 2 de setembre es veu 1 mascle (Maties Rebassa).

2 d'agost. 1 mascle a Can Figuera, depuradora de Binissalem (Maties Rebassa).

6 d'agost. Sa Pobla. S'Albufera de Mallorca. 2 exemplars al Forcadet (Marina Tysoe).

15 d'agost. Petra. Basses de Son Nuviet, almenys 6 exemplars. Còpules (Maties Rebassa).

29 d'agost. Muro. S'Albufera de Mallorca. 2 exemplars, mascle i femella, al camí dels Polls (Maties Rebassa).

Col·leccions històriques



LA COL·LECCIÓ DE MIQUEL GAYÀ ROTGER, MESTRE “FIDEVER”

Per Xavier Canyelles